

*Ковцун Антон Іванович,
курсант факультету № 4
Харківського національного
університету внутрішніх справ*

*Науковий керівник:
Юшкевич Олена Геннадіївна,
доцентка кафедри теорії держави та права
факультету № 1 Харківського національного
університету внутрішніх справ,
кандидатка юридичних наук, доцент*

ПРАВО НА МИРНІ ЗІБРАННЯ, МІТИНГИ ТА ІНШІ МАСОВІ ЗАХОДИ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Частина 1 статті 39 Конституції України [1] гарантує громадянам право збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи та демонстрації, про проведення яких завчасно сповіщаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування. Відповідно до ч. 2 ст. 39 Конституції України [1] обмеження щодо реалізації цього права може встановлюватися судом відповідно до закону та лише в інтересах національної безпеки й громадського порядку – з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей. Відповідно до ч. 2 ст. 64 Конституції України [1] в умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень.

Стаття 11 Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини) від 04.11.1950 року [2] передбачає що кожен має право на свободу мирних зібрань і свободу об'єднання з іншими особами, включаючи право створювати профспілки та вступати до них для захисту своїх інтересів. Здійснення цих прав не підлягає жодним обмеженням, за винятком тих, що встановлені законом і є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах національної або громадської безпеки, для запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб. Ця стаття не перешкоджає запровадженню законних обмежень на здійснення цих прав особами, що входять до складу збройних сил, поліції чи адміністративних органів держави.

Також ст. 315 Цивільного кодексу України [3] передбачає право на мирні зібрання. Так, фізичні особи мають право вільно збиратися на мирні збори, конференції, засідання, фестивалі тощо. Обмеження щодо реалізації права на мирні зібрання може встановлюватися судом відповідно до закону. Отже, стаття 24 Конституції України у взаємозв'язку з її частиною першою статті 35, частиною першою статті 39 Конституції України зобов'язує державу створювати єдині правові механізми, що регулюють проведення громадянами, громадськими або релігійними організаціями, іншими суб'єктами права

публічних мирних зібрань релігійного та нерелігійного характеру. Такі зібрання мають проводитися після завчасного сповіщення відповідними суб'єктами права органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування.

Пункт 8 ч. 1 ст. 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [4] надає військовому командуванню разом із військовими адміністраціями (у разі їх утворення) право самостійно або із залученням органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування запроваджувати та здійснювати в межах тимчасових обмежень конституційних прав і свобод людини і громадянина, а також прав і законних інтересів юридичних осіб, передбачених указом Президента України про введення воєнного стану, такий захід правового режиму воєнного стану як заборона проведення мирних зборів, мітингів, походів і демонстрацій, інших масових заходів. Відповідно до цієї норми у Київській, Кіровоградській, Тернопільській, Черкаській областях було запроваджено заборону проведення мирних зібрань [5]. Проведення мирних зібрань на території Київської області регулюється Порядком проведення масових заходів на території Київської області в умовах правового режиму воєнного стану, затвердженим Протоколом оперативного штабу Ради оборони Київської області № 145 від 07.07.2022 року (далі – Порядок) [6].

Відповідно до п. 1 Порядку проведення мирних зборів, мітингів, походів і демонстрацій, інших спортивних, освітніх, культурно-просвітницьких, релігійних, розважальних та видовищних масових заходів в умовах воєнного стану (далі – заходи) на території Київської області можливе лише за виключних обставин та тільки за умови їх письмового погодження з виконавчими органами міських, селищних та сільських рад, не ніж за п'ять робочих днів до дня проведення заходу.

Відповідно до п. 2 Порядку організатор мирного зібрання письмово повідомляє про намір проведення мирного зібрання відповідний орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування. Виконавчі органи міських, селищних та сільських рад невідкладно здійснюють реєстрацію повідомлення про проведення мирного зібрання із зазначенням дати та часу його надходження відповідне рішення (відповідно до п. 3 Порядку). Районні військові адміністрації, виконавчі органи міських, селищних та сільських рад невідкладно після отримання повідомлення про проведення мирного зібрання інформують Київську обласну військову адміністрацію та місцеві органи Національної поліції України, Державної служби з надзвичайних ситуацій про всі погоджені заходи, їх мету, дату, місце проведення та орієнтовну кількість учасників заходу не пізніше ніж за добу до проведення заходу (відповідно до п. 4 Порядку).

Кількість осіб, які беруть участь у заходах, не повинна перевищувати розрахункової місткості найближчої захисної споруди (найпростішого укриття), розташованої у прямій доступності від місця проведення заходу та погодженої з органами місцевого самоврядування (відповідно до п. 5 Порядку).

Відповідно до п. 6 Порядку організатори заходів несуть відповідальність за безпеку присутніх на заході та повинні забезпечити: негайне припинення проведення масового заходу під час оголошення сигналу «Повітряна тривога», сповістити про це його учасників та організувати їх евакуацію згідно заздалегідь розробленої та наочно розміщеної схеми й покажчиків, повідомивши їм місцезнаходження найближчої захисної споруди цивільного захисту (найпростішого укриття); дотримання громадського порядку учасниками масового заходу; наявність засобів першої медичної допомоги тощо.

Проведення мирних зібрань на території Кіровоградської області регулюється розпорядженням начальника обласної військової адміністрації «Про проведення заходів на території Кіровоградської області в умовах воєнного стану» від 08.06.2022 № 396-р [7].

Проведення мирних зборів, мітингів, походів і демонстрацій, інших спортивних, освітніх, культурно-просвітницьких, релігійних, розважальних та видовищних масових заходів в умовах воєнного стану (далі – заходи) на території Кіровоградської області можливе виключно за умови їх письмового погодження з виконавчими комітетами міських, селищних та сільських рад, не пізніше ніж за п'ять робочих днів до дня проведення заходу (відповідно до п. 1 Розпорядження).

Виконавчі комітети міських, селищних та сільських рад інформують обласну військову адміністрацію про всі погоджені заходи, їх мету, дату, місце проведення та орієнтовну кількість учасників заходу не пізніше дня, що передує проведенню заходу (відповідно до п. 2 Розпорядження).

Кількість осіб, які беруть участь у заходах, не повинна перевищувати розрахункової місткості найближчої захисної споруди (найпростішого укриття), розташованої у прямій доступності від місця проведення заходу та погодженої з органами місцевого самоврядування (відповідно до п. 3 Розпорядження).

Відповідно до п. 4 Розпорядження організатори заходів несуть відповідальність за безпеку присутніх та повинні забезпечити: негайне припинення проведення масового заходу під час оголошення сигналу «Повітряна тривога», сповістити про це його учасників та організувати їх евакуацію, повідомивши їм місце знаходження найближчої захисної споруди цивільного захисту (найпростішого укриття); дотримання громадського порядку учасниками масового заходу; наявність засобів першої медичної допомоги.

На останок слід зазначити, що сьогодні чинне законодавство не визначає конкретний строк завчасного сповіщення про намір провести мирне зібрання.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://surl.li/gdyl> (дата звернення: 03.11.2023).
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з

протоколами) (Європейська конвенція з прав людини) від 04.11.1950 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.

3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#n2>.

4. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

5. Іщенко Ю., Титова Р. Проведення мирних зібрань під час війни. URL: <https://law-in-war.org/provedennya-myrnyh-zibran-pid-chas-vijny/>.

6. Порядок проведення масових заходів на території Київської області в умовах правового режиму воєнного стану: Протокол оперативного штабу Ради оборони Київської області від 07.07.2022 № 145. URL: <https://koda.gov.ua/wp-content/uploads/2022/07/poryadok-provedennya-masovyh-zahodiv-na-terytorii%CC%88-kyi%CC%88vskoi%CC%88-oblas.pdf>.

7. Про проведення заходів на території Кіровоградської області в умовах воєнного стану: Розпорядження начальника обласної військової адміністрації від 08.06.2022 № 396-р. URL: <https://koda.gov.ua/wp-content/uploads/2022/07/poryadok-provedennya-masovyh-zahodiv-na-terytorii%CC%88-kyi%CC%88vskoi%CC%88-oblas.pdf>.

Кондратовець Гліб Павлович,
курсант навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
Дорожук Ніна Олександрівна,
доцентка кафедри історії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидатка історичних наук, доцент

ПОНЯТТЯ ПНЛОГІЇ У КРИМІНАЛЬНОМУ ЗКОНОДВСТВІ УСРР 1920-х РОКІВ

Аналогія закону це врегулювання конкретного діяння, яке прямо не передбачене законом, шляхом знаходження аналогічного діяння в законодавстві, яке схоже за характером та тяжкістю вчинення. Аналогія закону полягає у застосуванні компетентним органом державної влади (зазвичай судом) норми закону, яка є аналогічною до конкретної ситуації, яка в свою чергу прямо не передбачається законом та розглядається з урахуванням усіх нюансів чинного кримінального кодексу.

Застосування аналогії закону пов'язане з тим, що навіть найрозвиненіше законодавство точно не здатне заздалегідь унормувати всі нетипові ситуації та